

جام جم

خاطرات چهره‌های رسانه ملی از روزنامه «جام جم»

۲۴ سال همپای هم‌دیگر

هنرمندان از ۲۴ سال فعالیت روزنامه «جام جم» می‌گویند

روزنامه‌ای

برای فرهنگ و هنر

سینماگران از نقش رسانه‌های مکتوب در پیشرفت هنر هفتم می‌گویند

سینمای حرفه‌ای

در آینه جام جم

۷۱۰

زاویه دید

تصویر کمرنگ خلیج فارس بر پرده سینمای ایران

سینمایی مرکززداه است، توجه زیادی به بخش‌های مختلف سرزمین ایران نشده و خلیج فارس، جغرافیا و شهرهای ساحلی و جزیره‌هایش از این قاعده برکنار نیستند. با این حال، توجه به ساختن فیلم درباره این مناطق با استفاده از فضای منحصر به فرد و زیبایی مناطق جنوبی کشور، اهمیتی راهبردی دارد. در اینجا مروری می‌کنیم بر چند فیلم که در دوران بعد از انقلاب درباره خلیج فارس و در جغرافیای این بخش از سرزمین ایران ساخته شده است:

دوباره و مضاعف می‌کنند. البته این توجه باید دائمی و هرروزه باشد، نه مناسبتی. یکی از بهترین راهکارها برای این‌که ایرانیان به همه خاک پهناور خود عشق و علاقه‌ای همیشگی داشته باشند، تصویرکردن تاریخ، فرهنگ و زیبایی‌های این مناطق از طریق آثار هنری است. این اتفاق درباره خلیج فارس اهمیتی بیشتر دارد، چراکه نام و هویت تاریخی این بخش از سرزمین ما چندسالی است هدف دشمنی و جعل قرار گرفته. در سینمای ایران که عموماً

گستاخانه آنان رویه رو می‌شدند تا این‌که والی فارس دستور داد لشکر ایران به سمت جزیره هرمز حرکت کند و بعد از ورود به این جزیره و دو ماه درگیری نظامی میان دو طرف، قلعه هرمز سقوط کرد و ایران سیادت خود را بر این بخش تاریخی و همیشگی از خاک خود دوباره به دست آورد. این روز به نام «روز ملی خلیج فارس» از سال ۱۳۸۳ نام‌گذاری شده است و در این مناسبت تاریخی، ایرانیان یک‌بار دیگر به این بخش مهم، تاریخی و همیشه پاری سرزمین خود نگاه و توجهی

۱۰ اردیبهشت سالروز پیروزی تاریخی سپاه ایران به فرماندهی امام قلی خان، والی فارس در دوران صفویه است. در این روز ارتش ایران توانست اشغالگران پرتغالی را از جزیره هرمز و خلیج فارس بیرون براند و این رویداد تاریخی مقدمه‌ای بر سلسله اتفاقاتی بود که به شکست‌های بیابانی پرتغالی‌ها در دوران استعمارگری منجر شد. ایرانیان بعد از چند بار هشدار به پرتغالی‌ها برای تخلیه خاک خود هربار با پاسخ‌های

دوشنبه نوشته‌ها

محمد تقی فیهیم | منتقد سینما

ارزان‌سازی فیلم؛ رونق بخش خصوصی

مطلب هفته گذشته این ستون درباره تهیه‌کنندگان عشق و خصوصاً دسته‌بندی انجام شده درباره کارگردان/تهیه‌کنندگان سینما با رتبه‌های مختلفی داشت. از آنجاکه پرداختن به این موضوع دامنه پرچالشی دارد و طرح آن در قالبی محدود، همچنان باعث برداشت‌های متناقضی خواهد شد. لذا این مورد را وامی‌گذارم به فرصتی دیگر و بحث را پیرامون تهیه و تولید فیلم در بخش خصوصی ادامه می‌دهم. یادداشت قبلی با این دیدگاه و نظر به پایان رسید که «شرایط برای فعالیت و مشارکت بیشتر تهیه‌کنندگان عشق فیلم مهیا شده است». چرا؟ به این دلیل می‌رهن که در سیاست‌گذاری‌های جدید سینمایی، فروش فیلم و تلاش برای افزایش تماشاگر، راهبردی جدی است. سیاست‌های سازمان سینمایی در سه گرایش عمده و مهم، مطرح و پیگیری می‌شود. مثل فروش فیلم‌ها، سالن‌سازی و معیشت سینماگران شاگله فعالیت مدیریت جدید را تشکیل می‌دهد. البته پیگیری امور رفاهی از جمله تأمین مسکن، بیمه و بسته‌های کمک معیشتی سینمایی‌ها در واقع جزو وظایف خانه سینما و فعالیت‌های صنعتی محسوب می‌شود اما مسبق به سابقه است که خانه سینما در این زمینه چندان روسفید نیست؛ بنابراین خود وزارت ارشاد و به خصوص سازمان سینمایی این مهم را برعهده گرفته است که مورد بحث این قلم نیست اما در باب رونق سینما که شامل پیگیری و حمایت‌توانان ساخت و افزایش سالن‌های نمایش و تمرکز بر تصویب فیلمنامه‌هایی که از مؤلفه‌های تماشاگرپسند برخوردار باشد، گفتنی‌های زیادی وجود دارد. از توجه به تأیید محمد خراعی توسط وزیر ارشاد که ابراز داشت «خراعی کارهای نیمه‌تمامی دارد که با مدیریت او تا پایان دولت به اتمام خواهد رسید» حاشیه‌های مطرح‌ه را از حیز انتفاع ساقط کرد؛ بنابراین سیاست‌های رئیس سازمان سینمایی پیرامون اشاره‌های بالا ادامه پیدا خواهد کرد. با توجه به افزایش سالن‌های نمایش، رویکرد از ساخت و تولید فیلم‌هایی که مورد اقبال تماشاگر واقع شوند، فرصتی است که تهیه‌کنندگان بخش

خصوصی (در صورت نداشتن و پیدا نکردن سرمایه‌گذار با چپ پرا) چنانچه مطمئن‌نظرشان سینما باشد و غرض‌های دیگری در کار نباشد، بی‌تردیدی می‌توانند از شرایط و مسیر قابل حمایت استفاده لازم را ببرند، مشروط بر این‌که پروسه و امکانات تولید را مبتنی بر ارزان تمام شدن یا آثار معروف به «لو باجت» برنامه‌ریزی کنند. شکی در این نیست که سینما صنعتی گران و پرهزینه است، به‌ویژه با تورم موجود، برخی از اسم فیلم ساختن وحشت می‌کنند، ولی به همین سبب و تجربه، همواره رویکردی در سینما بوده و در جهان کنونی نیز عمل می‌کند که با ارزان تمام کردن فیلم، پیشاپیش، بخشی از سرمایه برگشته حساب می‌شود. آنچه در اینجا مد نظر است این‌که علاوه بر تولید در قالب فیلم‌های لو باجت، فعالیت تیمی و همکاری با گروهی که در درجه اول عشق فیلم، ملایک و دلیل حضور و مشارکت آنان است نیز می‌تواند کمک زیادی در به نتیجه رسیدن پروژه تلقی شود. در آثار لو باجت علاوه بر این‌که تمرکز بر یافتن ایده و موضوع تازه، بکر، شگفت و کنجکاوی برانگیز است، تلاش سازنده بر پیدا کردن و جلب نظر استعداد‌های ناشناخته با کمتر شناخته شده دارد. این روند تنها در زمینه هنرپیشه نیست، بلکه در همه پست‌های پروژه، به خصوص پست‌های گران‌قیمت مانند فیلمبرداری، تدوین و... نیز صاحب اثر باید درک و فهم و کشف استعدادها را داشته باشد تا در مجموع گروهی توانمند اما مهجور را به کار بگیرند تا با اثری مهم، ولی ارزان سروکار داشته باشد. این رویه و روش تولید فیلم در عین ارزان تمام شدن پروژه، نیروهای تازه نفس و خلاق جدید نیز وارد سینما می‌کند. دهه ۶۰ و فرهنگ قناعت و پرهیز از لاکچری بازی در زیست گروه، پیش‌روی همه است، ضمن این‌که تجربه فیلمسازانی مانند امیر نادری تا مرحوم کیارستمی، جلیلی، مخملباف و... نیز قابل رصد کردن است. فیلمسازان این گرایش باید به جای هتل درجه یک، رستوران پرزرق و وریش ایاب و ذهاب درستی و... را کنار بگذارند و جایش را با خلاقیت در همه زمینه‌ها پر کنند. خلاصه این‌که تا شرایط مطلوب و رسیدن به سینمایی که در سید مصطفی دائمی مردم قرار گیرد، راه حل نفس کشیدن بخش خصوصی، تولید ارزان است.

۱۳۹۳

جزیره رنگین

کارگردان: خسرو سبانی

داستان زندگی یک هنرمند که می‌کوشد از قاچاق خاک و تخریب طبیعت جزیره هرمز جلوگیری کند.

۱۳۷۸

قصه‌های کیش

کارگردان: مخملباف، تقوایی و جلیلی

فیلمی اپیزودیک برای تبلیغ جزیره کیش که درگیر فرمالیسم افراطی شد.

۱۳۶۳

دونده

کارگردان: امیر نادری

روایت تلاش یک پسر بچه فقیر و تنها در یکی از شهرهای ساحلی برای استقلال و آموختن سواد.

۱۳۹۵

نبرد خلیج فارس/پویانمایی

کارگردان: فرهاد عظیمی

روایتگر مبارزه ایران و امپریالیسم در قالب جنگی فرضی میان نیروهای ناوگان دریایی آمریکا و سپاه پاسداران.

۱۳۷۹

موج مرده

کارگردان: ابراهیم حاتمی‌کیا

تلاش یک نیروی نظامی بازنشسته برای انتقام از کشتی آمریکایی و ماجراهایی که بعد از آن اتفاق می‌افتد.

۱۳۶۵

ناخدا خورشید

کارگردان: ناصر تقوایی

داستانی درباره ماجرای فرار تبعیدی‌ها از یک جزیره خلیج فارس و درگیری‌هایی که بعد از آن روی می‌دهد.

۱۳۹۷

ایده اصلی

کارگردان: ازیتامو گوئی

رقابت یک زن و شوهر سابق برای گرفتن پروژه‌ای مهم در جزیره هندرابی.

۱۳۹۰

راه آبی ابریشم

کارگردان: محمد بزرگ‌نیا

داستان سفر طولانی دریایی دریانوردان ایرانی از بندر سیراف تا چین.

۱۳۶۷

کشتی آنجلیکا

کارگردان: محمد بزرگ‌نیا

روایت تلاش یک دریانورد ایرانی برای نجات گنجینه‌ای مدفون در عمق آب‌های خلیج فارس.

۱۴۰۱

یادگار جنوب

کارگردان: ها، دوماری و پورامیری

داستانی عاشقانه با نگاهی به چالش‌های موضوع قاچاق در بنادر جنوب.

۱۳۹۳

پی ۲۲

کارگردان: حسین فاسمی جامی

روایت درگیری نیروهای دریایی ایران با متجاوزان آمریکایی در سال ۱۳۶۷.

۱۳۷۲

جنگ نفتکش‌ها

کارگردان: محمد بزرگ‌نیا

مقاومت دریانوردان ایرانی در برابر حملات دشمن به کشتی‌های نفتکش ایرانی در زمان جنگ تحمیلی.